

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS SHELACH • MAAMAR 2

ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר כו'...

“Y dijeron a toda la congregación de
los Hijos de Israel” (Numbers 14:7)

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likkutei-torah/shelach/2/

1 ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר כו' טובה הארץ מאד מאד אם חפץ בנו הוי'

“Y dijeron a toda la congregación de los hijos de Israel, diciendo”, etc.: “La tierra es muy, muy buena. Si Havaíá nos desea,

והביא אותנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר היא זבת חלב ודבש. הנה להבין ענין דקדוק לשון הכתוב במה שאמר מאד מאד שני פעמים.

Él nos llevará a esta tierra y nos la dará, una tierra que mana leche y miel”. Ahora, [debemos] comprender el sentido de la precisión en la formulación del versículo, pues dice “muy” (meod) dos veces: “muy, muy”.

2 וכן ארץ אשר היא זבת כו'. יש להקדים שרש ענין המעשה דמרגלים למעלה במה שלא רצו ליכנס לארץ ישראל וגינו אותה כו'.

Y asimismo, “una tierra que mana”, etc. [Para explicar esto,] primero debemos anteponer [una explicación de] la raíz, en lo Alto, del episodio de los espías: que no quisieron entrar en la Tierra de Israel y la desacreditaron, etc.

הנה מבואר בע"ח [בעץ חיים] דשרש המרגלים הוא מבחי' עולם המחשבי הנקי' לאה כי הם היו מדור המדבר שנקראו דור דעה

Ahora bien, está explicado en Etz Jaim que la raíz de los espías proviene del nivel del Mundo del Pensamiento, llamado Lea. Pues pertenecían a la generación del desierto, que era llamada “la generación del conocimiento” (dor deá);

ועל כן לא רצו להשפיל א"ע [את עצמו] ליכנס לארץ ישראל שהוא מבחי' עולם הדבור הנקי' רחל.

y por eso no quisieron rebajarse a entrar en la Tierra de Israel, que corresponde al nivel del Mundo del Habla, llamado Rajel.

3 ולהבין ביאור הדברים הללו בהיות ידוע שעיקר המצוה בכניסת א"י [ארץ ישראל] הוא כמ"ש לעשות בארץ כו'.

Para comprender la explicación de estas cosas: es sabido que el propósito principal de la mitzvá de entrar en la Tierra de Israel es, como está escrito: «hacer en la tierra», etc.,

דהיינו לקיים שם התורה והמצות כי יש כמה מצות שתלויי [שתלויות] בארץ דוקא כמו בנין בית המקדש ודומיהן כו'.

es decir, cumplir allí la Torá y las mitzvot. Pues hay varias mitzvot que dependen específicamente de la Tierra, como la construcción del Beit HaMikdash, y otras semejantes, etc.

4 והענין הוא כי הנה עיקר התורה והמצות הוא להבדיל בין הטהור ובין הטמא דהיינו בחי'

La explicación es la siguiente. El punto principal de la Torá y las mitzvot es “distinguir entre lo puro y lo impuro”; es decir, el nivel de

ברורים לברר הטוב מן הרע שעל ידי השבירה דמלכין קדמאין דתהו נפלו רפ"ח ניצוצין דתהו ונתלבשו בנוגה להיות מעורביי [מעורבים] טו"ר [טוב ורע] כידוע והם צריכים עלייה

los refinamientos (birurim), para refinar el bien y separarlo del mal. Pues, a causa de la ruptura de los reyes primordiales de Tohu, cayeron doscientos ochenta y ocho chispas de Tohu y quedaron revestidas en Nogah, de modo que allí se mezclan el bien y el mal, como es sabido; y necesitan ascender.

והיינו ע"י שיתבררו ויופרדו תחלה מן הרע הקשור בהם ואז יהיו יכולים אחר כך להתעלות למעלה למקור שרשן

Esto ocurre cuando primero son refinadas y separadas del mal que está ligado a ellas; entonces, después, podrán ascender a lo alto, a la fuente de su raíz.

והוא ענין המצות מעשיות מ"ע [מצות עשה] ומל"ת [ומצות לא תעשה] שע"י הלי"ת [הלא תעשה] נפרד הטוב מן הרע וע"י העשיה הוא בחי' עליית הטוב למעלה כו'.

Y este es el sentido de las mitzvot prácticas, los mandamientos positivos y los prohibitivos: mediante las prohibiciones, el bien se separa del mal, y mediante la acción, el bien asciende a lo alto, etc.

דהיינו עד"מ כשעושה איזה מצוה כגון שנוטל אתרוג לנענע בו או צמר ועושה ממנו ציצית שהאתרוג והצמר הם מבחי' נוגה שהטוב מעורב שם ברע וכשעושה בו המצוה הרי הוא ממשיך בו השראת אור א"ס ונכלל הטוב

Es decir, por ejemplo, cuando alguien cumple alguna mitzvá, como tomar un etrog para agitarlo, o [tomar] lana y hacer de ella tzitzit: el etrog y la lana pertenecen al nivel de Nogah, donde el bien está mezclado con el mal; y cuando cumple con ello la mitzvá, atrae hacia ello la morada de la Luz Infinita (Or Ein Sof), y el bien

(דניצוצות דתהו שנתלבש בתוך האתרוג והצמר על ידי השבירה) באור א"ס הנמשך ע"י המצוה הזאת.

(de las chispas de Tohu que quedaron revestidas dentro del etrog y de la lana a causa de la ruptura) queda incluido en la Luz Infinita que es atraída mediante esta mitzvá.

ואמנם זה אינו כ"א כשנתברר תחלה ונפרד מן הרע ונעשה בחי' כלי להשראת אור א"ס אזי ע"י שיעשה המצוה ימשיך אור א"ס להיות שורה בו ועי"ז יתכלל בו כו'.

Sin embargo, esto solo ocurre cuando primero ha sido refinado y separado del mal, y se ha convertido en un recipiente para que more la Luz Infinita. Entonces, al cumplir la mitzvá, atraerá la Luz Infinita para que more en él, y así quedará incluido en ella, etc.

5 והוא ענין דקדוקי המצות להיות האתרוג כך וכך דוקא ובאם שחיסר בו אחת מדקדוקיו הוא פסול.

Y este es el sentido de los detalles precisos de las mitzvot: que el etrog debe ser específicamente de tal y cual manera, y si le falta uno de sus requisitos, es inválido.

וכן הציצית אם חסר חוט א' הם פסולים דהיינו שאינם בחי' כלי להשראת אלקות ועכ"פ [ועל כל פנים] מובן מזה שעיקר התורה והמצות הוא לברר הטוב מן הרע שנתערב על ידי השבירה להפרידו מהרע ולהעלותו לשרשו כו'.

Del mismo modo, los tzitzit: si falta un hilo, son inválidos; es decir, no están en el nivel de una vasija para que la Divinidad more en ella. En todo caso, de esto se entiende que el propósito principal de la Torá y las mitzvot es depurar el bien del mal con el que se mezcló a causa de la ruptura, separarlo del mal y elevarlo a su raíz, etc.

אך באמת אין זה מובן האיך יגרום האדם בחי' השראת אור א"ס ע"י שעושה המצוה

Pero, en verdad, esto no se comprende: ¿cómo puede una persona hacer que more la Luz Infinita (Or Ein Sof) al cumplir la mitzvá?

כי מה שייכות והתחברות יש לו לאלקות על ידי שלובש התפילין ומתעטף בציצית לגרום עייז המשכת אור א"ס או לגרום הפרדת הטוב מן הרע על ידי שהוא סור מרע כו':

Pues, ¿qué relación y conexión tiene con la Divinidad al ponerse los tefilín y envolverse en los tzitzit, para que de ese modo provoque la atracción hacia abajo de Or Ein Sof? ¿O para que provoque la separación del bien y del mal mediante su "apartarse del mal", etc.?

6 ב אך הענין יובן ע"פ מה שכתוב בזהר כד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] בכולהו עלמין.

2. Pero el asunto se comprenderá a la luz de lo que está escrito en el Zóhar: "Cuando se somete la sitra ajra (el otro lado), la gloria del Santo, bendito sea, se eleva en todos los mundos".

דהנה ידוע שיש שני בחי' בכללות ההשתלשלות העולמות והם הנק' עגולים ויושר והם ג"כ בחי' נפש ורוח כידוע.

Pues es sabido que en la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), considerada en su conjunto, hay dos niveles, llamados Iggulim (Círculos) y Yosher (Rectitud); y estos son también los niveles de Néfesh y Rúaj, como es sabido.

7 וההפרש ביניהם הוא דבכחי' עגולים האורות הם כלולים שם בהתכללות בבחי' העלם מבלי התחלקות לפרטי פרטיות בבחי' גילוי ועל כן נקרא בחי' עגולים כמו שהעיגול הוא בהשוואה אחת ואין בו התחלקות כו'.

La diferencia entre ellos es que, en el nivel de los Igulim, las luces están incluidas allí mediante una inclusión recíproca, en un estado de ocultamiento, sin dividirse en detalles minuciosos en un estado de revelación. Por eso se lo llama el nivel de los Igulim: así como un círculo presenta una uniformidad completa y no hay en él división alguna, etc.

8 ובחי' היושר הוא כשמתגלים האורות ומתחלקים לפרטי פרטיות להיות כלולים מיו"ד ויו"ד מיו"ד כו'. והמשל בזה הוא כמו העילה שמקיף את העלול וכוללו

El nivel de Yosher se da cuando las luces se revelan y se dividen en detalles minuciosos, de modo que contienen diez, y [cada uno de] esos diez, diez, etc. La analogía para esto es la causa, que circunda al efecto y lo incluye:

דהיינו כמו עד"מ הרב שמשפיע שכל לתלמידו שכאשר צריך להשפיע השכל אליו מצטרך לירד ממדרגתו ולצמצם את שכלו לעיין על כלי השגת התלמיד כו'

es decir, a modo de analogía, como un maestro que transmite una idea a su alumno. Cuando necesita transmitírsela, debe descender de su nivel y contraer su intelecto, prestando atención a las vasijas de comprensión del alumno, etc.,

ומשפיע השכל לפי ערכו אכן בעצמות שכלו הרי הוא כולל כל שכל של התלמיד מראשו לסופו.

y transmite la idea de acuerdo con la medida [del alumno]. Sin embargo, en la esencia de su intelecto, incluye todo el intelecto del alumno, desde el comienzo hasta el final.

9 וגם ההשפעה שמשפיע להתלמיד שהיא באמת כציור ואופן שכל של התלמיד הרי היא כלולה בשכל של הרב בסקירה אחת בלתי התחלקות לחלקים והנה גם אחר שנמשכה מהרב להתלמיד

Y aun la influencia que imparte al alumno, que en verdad tiene la forma y modalidad del intelecto del alumno, está incluida en el intelecto del maestro en una sola mirada, sin dividirse en partes. Ahora bien, incluso después de que ha sido transmitida del maestro al alumno,

הנה בתחלת השגתו אזי שכל התלמיד הוא מוקף עד"מ מאור אותו השכל ששופע לו מהרב ואור אותו השכל עודף על שכל התלמיד והשגתו ומקיפו מכל צד.

al comienzo de su comprensión, el intelecto del alumno está, a modo de analogía, rodeado por la luz de esa idea que fluye hacia él desde el maestro; y la luz de esa idea excede el intelecto y la comprensión del alumno, y lo rodea por todos lados.

10 וביאור הענין היינו כי התלמיד בתחלת קבלתו השכל הנשפע לו אינו משיג השכל לעומקו עדיין

La explicación del asunto es la siguiente: al comienzo de recibir la idea que se le transmite, el estudiante todavía no capta la idea en toda su profundidad;

דהיינו שהשגתו השכל הוא רק דרך כלל בלתי התחלקות לעמוד על כל חלקי השכל והסברו' [והסברות] כל דבר בפ"ע [בפני עצמו].

es decir, su comprensión de la idea es únicamente general, sin divisiones, [de modo que] no llega a comprender plenamente todas las partes de la idea y las explicaciones de cada cosa por separado.

11 וע"כ כללות אותו השכל הוא מקיף לשכל התלמיד בבחי' מקיף לבד עדיין ובלתי התחלקות. וזהו משל לבחי' ע"ס [עשר ספירות] דעגולים.

Por lo tanto, esa idea en su conjunto todavía circunda el intelecto del alumno únicamente a modo de luz circundante, sin división. Esta es una analogía del nivel de las Diez Sefirot de Iggulim.

אמנם הנה אחר כך כשמתבונן התלמיד בשפע השכל וירד לעומקו וישיגו היטב אז יהיה אדרבה שכלו מקיף לאותו שפע השכל שיכנס בו שפע השכל בבחי' אור פנימי ממש ששיגנו יפה

Pero después, cuando el alumno medita sobre el flujo de la idea, profundiza en ella y la comprende bien, sucede lo contrario: su intelecto circundará ese flujo de la idea; el flujo de la idea entrará en él como una verdadera luz interior, pues la comprenderá bien,

וגם יעמוד על כל חלקי הסברות שבו כל אחד על מכוונה בפ"ע [בפני עצמו] ולא בדרך כלל לבד והוא עד"מ בחי' יושר

y también comprenderá plenamente todas las partes de los razonamientos que contiene, cada una en su lugar correspondiente y por separado, y no solo de manera general. Esta es, a modo de analogía, el nivel de Yosher,

שהוא בחי' או"פ [אור פנימי] [ועמ"ש עוד מענין לא קאים אינש אדעתיה דרכיה עד ארבעים שנין כדרוש בגדי לכן דכה"ג [דכהן גדול] בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר].

que es el nivel de la luz interior (Or Pnimi). [Y véase también lo escrito acerca de "Una persona no capta la mente de su maestro hasta transcurridos cuarenta años", en el discurso sobre las vestiduras blancas del Kohen Gadol (Sumo Sacerdote), en el Biur sobre "Pues en este día expiará".]

12 ולכן נקרא עגולים בחי' נפש ויושר הוא בחינת רוח שהוא מעלה ומדרגה עליונה מבחי' נפש ובא אחר כך וכענין מוחין דגדלות שבא אחר מוחין דקטנות

Por lo tanto, los Iggulim son llamados el nivel de Néfesh, y el Yosher es el nivel de Rúaj, que es una cualidad y un grado superiores al nivel de Néfesh, y viene después, como ocurre con el intelecto desarrollado (mojin degadlut), que viene después del intelecto inmaduro (mojin dekatnut);

וכמ"ש בזהר ח"ב [חלק ב'] צ"ד ב' בר נש כד אתיילד יהבין ליה נפשא כו' זכה יתיר יהבין ליה רוחא כו' (וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער עגולים ויושר ענף ג').

y como está escrito en el Zóhar, parte II, 94b: "Cuando una persona nace, le dan un Néfesh, etc. Si merece más, le dan un Rúaj", etc. (Y como está escrito en Etz Chaim, Sha'ar Iggulim VeYosher, Branch 3.)

והנה ממשל זה יוכן למשכיל למעלה ענין העגולים ויושר דבחי העגולים הוא שאורות עליונים הנמשכים מן המאציל ית' אינן נגלים עדיין בבחי גילוי

Ahora bien, a partir de esta analogía, quien comprende entenderá el concepto de Iggulim y Yosher en lo alto. El nivel de Iggulim consiste en que las luces superiores que se extienden desde el Emánador, bendito sea, aún no se manifiestan en un estado de revelación,

רק הם בבחי העלם והם כלולים יחד בלתי התחלקות לפרטיות להיות דבר בפני עצמו כח החכמה בפ"ע [בפני עצמו] וכח החסד בפ"ע [בפני עצמו] כו'

sino que están en un estado de ocultamiento; están incluidas conjuntamente, sin dividirse en elementos particulares, [cada una] para ser una entidad por sí misma: la fuerza de Jojmá por sí misma y la fuerza de Jésed por sí misma, etc.;

אלא הם כלולים ומוקפים יחד בהשוואה אחת והיינו מפני שאינו בבחי גילוי רק בבחי העלם.

sino que están incluidas y circundadas conjuntamente en un único estado uniforme. Esto se debe a que no se encuentran en un estado de revelación, sino solo en un estado de ocultamiento.

ובחי יושר הוא בחי האורות כשהם יורדים ומתגלים שאז הם בבחי התחלקות כל ספ"י [ספירה / ספירות] בפ"ע [בפני עצמו] החכמה מיוחדת בכלי בפ"ע [בפני עצמו] והבינה בפ"ע [בפני עצמו] והיינו מפני שנתלבשו בכלים ונמשכו בבחי גילוי כו'

El nivel de Yosher es el de las luces cuando descienden y se revelan, pues entonces se encuentran en un estado de división, cada sefirá por sí misma: Jojmá diferenciada, en su propia vasija, y Biná por sí misma. Esto se debe a que se han investido en vasijas y se han extendido en un estado de revelación, etc.

(וגם הם בבחי' התכללות שמתכללים זה עם זה כמו אברי האדם שאע"פ [שאף על פי] שהן רמ"ח אברים מכל מקום מתקשרים זה עם זה שגידי המוח יש ברגל כו')

(Sin embargo, también están en un estado de inclusión mutua, pues se incluyen unas en otras, como los miembros de una persona: aunque son doscientos cuarenta y ocho miembros, están ligados unos a otros; por ejemplo, los nervios del cerebro están en el pie, etc.,

והרי הן אדם אחד ועמ"ש בפ' נח בדרוש דור הפלגה בענין ההפרש בין נקודים לברודים ועמ"ש בפ' שמות ע"פ מי שם פה לאדם).

y, por lo tanto, son una sola persona. Véase lo escrito en Parshas Noach, en el discurso sobre la generación de la Dispersión, acerca de la diferencia entre Nekudim y Berudim; y véase lo escrito en Parshas Shemos sobre el versículo "¿Quién ha dado una boca al hombre?")

והנה שני בחינות הללו עיגולים ויושר הם נמצאים בכל העולמות מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין

Ahora bien, estos dos niveles, Iggulim y Yosher, se encuentran en todos los mundos, desde la cabeza de todos los niveles hasta el final de todos los niveles:

דהיינו לפני אצילות ובאצילות עד בחי' עשר ספירות דעגולים דעשיה וע"ס [ועשר ספירות] דיושר דעשיה וכללות ענינם הוא כנ"ל שהעגולים המה האורות כשהם נעלמים וכלולים בהתכללות מבלי התחלקות כו'.

es decir, antes del Mundo de Atzilut (Emanación) y en Atzilut, hasta el nivel de las Diez Sefirot de Iggulim del Mundo de Asiá (Acción) y las Diez Sefirot de Yosher de Asiá. Y su asunto general es como se explicó anteriormente: los Iggulim son las luces cuando están ocultas e incluidas unas en otras, sin división, etc.

13 ומהם הוא שנמשכו כל ההעלמות וההסתרות שנעלם ונסתר בחי' חיות האלקות היורד להחיות הנבראים ואינו נתגלה לנבראים רק בצמצום כו'.

Y de ellos provienen todos los velamientos y ocultamientos, por los cuales la fuerza vital divina que desciende para dar vida a los seres creados queda velada y oculta, y solo se revela a los seres creados mediante tzimtzum (contracción), etc.

וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שיש בחי' היכלות למעלה יש היכלות דאהוי"ר [דאהבה ויראה] ויש היכלות הרצון וכללות ענין ההיכל הוא שמעלים את בחי' האור והחיות ומסתירו שלא יתגלה לנבראים

Como está escrito en Etz Chaim, arriba hay cámaras (heijalot): hay cámaras de amor y temor, y cámaras de voluntad. En general, la función de una cámara es velar la luz y la fuerza vital y ocultarlas, para que no se revelen a los seres creados

כמו שהוא בעצמו אלא מתצמצם כפי שיעור יכולת כלי הנברא להכיל אורו שאילו היה מתגלה יותר מכדי המדה היה מתבטל ממציאותו לגמרי.

tal como son en sí mismas, sino que se contraen de acuerdo con la capacidad de la vasija del ser creado para contener su luz. Pues, si se revelara más allá de esa medida, [el ser creado] quedaría completamente anulado de su existencia.

14 וכדי להיות התהוות בחי' אהבה מוגבלת בנבראים שהוא בחי' מחנה מיכאל וכן יראה מוגבלת במחנה גבריאל כו'

Para que llegue a existir en los seres creados un amor limitado, que corresponde al nivel del campamento de Mijael, y, asimismo, un temor limitado en el campamento de Gabriel, etc.,

מבחי' האור והחיות הנמשך מאור א"ס ית' שהוא בלתי מוגבל הוא דווקא ע"י צמצום והעלם האור כידוע.

a partir de la luz y la fuerza vital que se extienden de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, que es ilimitada, esto ocurre precisamente mediante una contracción y ocultamiento de la luz, como es sabido.

והצמצום שמצמצם את האור להיות ממנו התהוות אהבה מוגבלת הוא הנק' בחי' היכל האהבה כלומר שהוא ההעלם הגורם המשכת האהבה כו'.

La contracción que contrae la luz para que de ella llegue a existir un amor limitado es lo que se denomina el nivel del Heijal del amor; es decir, el ocultamiento que causa la extensión del amor, etc.

וכן עד"ז בהיכל הרצון כו' וכנודע. (וע' מ"ש בפי' וישב בד"ה שיר המעלות כו' היינו כחולמים בענין אלביש שמים קדרות שמים הם העגולים הם מלובשים בבחי' קדרות כו' שהוא העלם והסתר כו' ע"ש).

Y lo mismo sucede con el Heijal de la voluntad, etc., como es sabido. (Y véase lo escrito en la parashá Vayeshev, en el discurso que comienza "Cántico de las ascensiones... éramos como soñadores", acerca de "Cubriré los cielos de negrura": los cielos son los Iggulim y están revestidos del nivel de negrura, etc., que es ocultamiento y encubrimiento, etc.; véase allí.

ועד"ז יש לפרש ענין השראת והתלבשות העגולים בהיכלות וע' בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ד ה' ועמ"ש בד"ה יביאו לבוש מלכות ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין מזון לבוש בית).

Del mismo modo se puede explicar el asunto del reposo y revestimiento de los Iggulim en los Heijalot. Véase Etz Chaim, Sha'ar 41, capítulos 4 y 5; y véase lo escrito en el discurso que comienza "Que traigan vestiduras reales", y en el discurso que comienza "Salmo, cántico para la inauguración de la Casa", acerca del alimento, la vestimenta [y] la casa.)

וכן עד"ז בחי' הכלים הם מגבילים את האורות ומעלימים אותם שלא יתגלו כמו שהם אלא יהיו נגבלים בתוכם ושיהיה התגלות החיות רק הארה מועטת

Asimismo, las vasijas limitan las luces y las ocultan, para que no se revelen tal como son, sino que queden limitadas dentro de ellas, y para que la revelación de la fuerza vital sea apenas un tenue resplandor;

והיינו בכדי להיות התהוות הנבראים שהם מוגבלים כידוע ושרש כל השרשים להעלמות אלו הוא מבחי' עיגולים וכנ"ל

y esto es para que lleguen a existir los seres creados, que son limitados, como es sabido. La raíz de todas las raíces de estos ocultamientos proviene del nivel de los Iggulim, como se dijo antes.

(ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער מ"א פ"ה במש"ש [במה שכתוב שם] לזה צריך שנודיעך ענין הלבושים וההיכלות מה ענינם כו' ע"ש).

(Y véase Etz Chaim, Sha'ar 41, capítulo 5, donde está escrito: "Por esto debemos hacerte conocer el asunto de las vestiduras y los Heijalot, qué son", etc.; véase allí.)

והנה אעפ"י [אף על פי] שהעלמות אלו הם בודאי מבחי' קדושה עליונה כי המכוון בצמצום זה הוא כשביל שיתהוו הנבראים וכמבואר במ"א בפ"י

Ahora bien, aunque estos ocultamientos provienen ciertamente del nivel de la santidad suprema, pues el propósito de esta contracción es que los seres creados lleguen a existir, como se explica en otro lugar acerca del significado de

כי הוי"ה הוא האלקים שהצמצום דשם אלקים הוא עצמו בחי' הוי' כו' עכ"ז [עם כל זה] בריבוי ההשתלשלות עד שנמשך בעגולים דעשיה שמהם נתהוו שמים וארץ הגשמיים

“Havaia es Elokim”: la contracción del Nombre Elokim es ella misma el nivel de Havaia, etc. Sin embargo, a través de la multiplicidad de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), hasta que se extendió a los Iggulim del Mundo de Asia (Acción), de los cuales llegaron a existir los cielos y la tierra físicos,

שהם מבחי' העגולים וכנראה בעליל שהשמים הם עגולים בטבען וכן כדור הארץ הוא עגול (וגם יסוד הרוח שבארץ הוא מבחי' עגולים)

que pertenecen al nivel de los Iggulim, como se ve claramente: los cielos son redondos por naturaleza, y asimismo el globo terrestre es redondo (y el elemento de aire que se encuentra en la tierra también pertenece al nivel de los Iggulim),

הנה בריבוי ההשתלשלות נתהווה מזה צמצום גמור והעלם גדול שנתעלם בחי' כח האלקי המחיה את העולם ונתלבש בלבושים רבים ועצומים כי עולם הוא מלשון העלם כנודע.

a través de la multiplicidad de la cadena descendente se produjo a partir de ello una contracción completa y un gran ocultamiento, de modo que la fuerza divina que da vida al mundo quedó oculta y revestida en numerosas y poderosas vestimentas; pues olam (mundo) deriva del término helem (ocultamiento), como es sabido.

ושרש כל השרשים להעלים זהו מבחי' ההעלם דעגולים העליונים שהאור מתעלם בהם ואינו מתגלה שמזה נמשך באצילות להיות הכלים מכסים על האורות ומעלימים אותם שיהיה גילוי

Y la raíz de todas las raíces del ocultamiento proviene del nivel del ocultamiento de los Iggulim superiores, en los que la luz está oculta y no se revela. De ello se desprende que en el Mundo de Atzilut (Emanación) las vasijas cubren las luces y las ocultan, de modo que la revelación de

החיות מוגבל בתוכם בגבול שמזה הוא הגורם שברכיו השתלשלות יהיה בחינת העלם גמור שיתעלם הכח האלקות ויתלבש בלבושים רבים עד שיהיה נראה כאלו העולם הוא יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] (וכמ"ש מזה בסש"ב [בספר של בינונים] פרק כ"א כ"ב):

la fuerza vital quede limitada dentro de ellas, dentro de un límite. Y esto es lo que provoca que, a través de la multiplicidad de la cadena descendente, haya un ocultamiento completo, de modo que la fuerza divina quede oculta y revestida en numerosas vestimentas, hasta que parezca que el mundo es un existente (yesh), una entidad por sí misma. (Y sobre esto está escrito en Sefer Shel Beinonim, capítulos 21 [y] 22.)

15 ג והנה באתערותא דלתתא הוא אתערותא דלעילא ע"י שהאדם מעמיק ונותן דעת ולב לראות איך שהקב"ה מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית.

3. Ahora bien, mediante un despertar desde abajo se produce un despertar desde arriba: cuando la persona profundiza y aplica su mente y su corazón para percibir cómo el Santo, bendito sea, renueva constantemente la obra de la Creación cada día.

וכמ"ש וידעת היום וגוי' וכולא קמיה כלא חשיב ממש ומה שהעולם נדמה ליש ודבר הוא מצד ההעלם וההסתר שמתעלם הכח האלקות

Como está escrito: "Y sabrás hoy", etc.; y: "Todo ante Él es considerado realmente como nada". Que el mundo parezca un ente y algo real se debe a la ocultación y el ocultamiento por los que queda oculta la fuerza divina;

אבל באמת אין עוד מלבדו כו' נמצא שהוא פועל שיועבר הצמצום וההעלם שמתעלם הכח האלקות ולהיות מתגלה בבחינת גילוי.

pero, en verdad, "no hay nada fuera de Él", etc. Se desprende que la persona provoca la eliminación de la contracción y del ocultamiento por los que queda oculta la fuerza divina, de modo que esta se revele en un estado de revelación.

16 ובאתעדל"ת [ובאתערותא דלתתא] זו גורם אתערותא דלעילא שגם למעלה לא יהיו בחי' הכלים מעלימים את האורות ומגבילין אותן ושיהיו בוקעין ומתגלילין למטה כמו שהם ממש ולא יהי' [יהיה] בחי' ההסתרות והצמצומים כו'.

Y mediante este despertar desde abajo provoca un despertar desde arriba: que también arriba las vasijas no oculten las luces ni las limiten, y que [las luces] irruman y se revelen abajo tal como son, y que no haya ocultamientos ni contracciones, etc.

והיינו כמו שיהיה לעתיד לבא דכתיב ונגלה כבוד הוי' וגוי' שלא יסתיר העולם על אור קדושתו כ"ה

Esto es como será en el tiempo por venir, como está escrito: "Y se revelará la gloria de Havaíá", etc., cuando el mundo no ocultará la luz de Su santidad, bendito sea;

וכמו שהיה לפני החטא שהיה העולם מזוכך ביותר עד שלא היה מסתיר כלל על גילוי אלקותו ית' שהרי אדה"ר [אדם הראשון] גם כשהיה מלובש בגוף השיג בג"ע [בגן עדן] סודות התורה כו'

y como era antes del pecado, cuando el mundo estaba sumamente refinado, de modo que no ocultaba en absoluto la revelación de Su Divinidad, bendito sea. Pues Adam, el primer hombre, aun estando revestido de un cuerpo, comprendía los secretos de la Torá en Gan Eden, etc.

וגם כללות השתלשלות העולמות היה מזוכך ביותר משהם עתה שאור א"ס היה מתגלה בהם ביותר וכמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער השבת דמה שכעת נק' בחי' ז"א דאצילות היה אז מדרגה זו בבחי' עולם הבריאה

También la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), en su conjunto, estaba más refinada que ahora, de modo que la Luz Infinita (Or Ein Sof) se revelaba en ellos en mayor medida. Como está escrito en Pri Etz Chaim, Sha'ar HaShabbos, lo que ahora se denomina el nivel de Zeir Anpín (los atributos emocionales) del Mundo de Atzilut (Emanación), entonces era un grado del nivel del Mundo de Beriá (Creación).

והרי בחי' הבריאה דעתה הרי הוא רחוק מאד בערך מז"א דאצילות שהרי בחי' אצילות הוא בחי' אלקות והוא כח מכחותיו ואור א"ס שורה בו בתכלית הגילוי משא"כ בריאה היא יש מאין כו'

Ahora bien, el nivel de Beriá de la actualidad está muy alejado, en cuanto a rango, de Zeir Anpín de Atzilut. Pues el nivel de Atzilut es Divinidad, una de Sus fuerzas, y la Luz Infinita mora en él con la máxima revelación; en cambio, Beriá es algo surgido de la nada, etc.,

והם נבראים נפרדים ומחודשים מאין ליש והם בעלי גבול וכנודע ובחטא אדם הראשון הוא שנתגשמו העולמות להיות אור א"ס מאיר בהם ע"י העלם וצמצום עד שבעה"ז [שבעולם הזה] הגשמי אור א"ס מוסתר בהם בתכלית כנ"ל.

y son seres creados, separados y nuevamente traídos a la existencia de la nada a algo, y tienen límites, como es sabido. Fue a causa del pecado de Adam, el primer hombre, que los mundos se materializaron, de modo que la Luz Infinita brilla en ellos por medio del ocultamiento y la contracción, hasta que en este mundo físico la Luz Infinita está completamente oculta en ellos, como se mencionó antes.

17 וכאשר למטה נעשה אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] דהיינו העברת הצמצום וההסתרה שיהיה בחי' גילוי אלקות בנפש האדם על ידי זה נעשה למעלה גם כן גילוי אלקות שלא יהיו בחי' כלים המסתירים את האורות כו'.

Y cuando abajo se produce la subyugación de la sitra ajra (el otro lado), es decir, la eliminación de la contracción y del ocultamiento, de modo que haya una revelación de la Divinidad en el alma del hombre, entonces, por medio de ello, también arriba se produce una revelación de la Divinidad, de modo que las vasijas ya no oculten las luces, etc.

18 וז"ש [וזהו שכתוב] והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני הוי"ה. ולכאורה אין זה טעם שלפי שהוא ית' קדוש צריכים ישראל להיות ג"כ קדושים.

Y esto es [lo que significa] lo escrito: "Se santificarán y serán santos, porque Yo, Havaiá, soy santo". A primera vista, esto no parece ser una razón: que, porque Él, bendito sea, es santo, Israel también deba ser santo.

אך הענין בפ"י והתקדשתם כמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] קדש את עצמך במותר לך דהיינו להיות אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] שלא יסתירו השמים והארץ וכל

Pero el asunto es [el siguiente]: el sentido de "Se santificarán" es, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "Santificate en lo que te está permitido"; es decir, que haya una sumisión de la sitra ajra (el otro lado), para que los cielos, la tierra y todo

גשמיות העולם על אור קדושתו ית' ועיי"ז יהיה למעלה ג"כ קדוש אני הוי" כו' דקדוש הוא לשון הבדלה כנודע.

lo físico del mundo no oculten la luz de Su santidad, bendito sea. Y por medio de esto también habrá arriba "Yo, Havaiá, soy santo", etc.; pues kadosh (santo) es un término que expresa separación, como es sabido.

19 והיינו שיהיה בחי' גילוי עצמות אלקותו ית' שלמעלה מצמצום הכלים שמגבילים האורות כי באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא כנ"ל.

Es decir, habrá una revelación de la esencia de Su Divinidad, bendito sea, que está por encima de la contracción de las vasijas que limitan las luces; pues mediante un despertar desde abajo [se produce] un despertar desde arriba, como se mencionó anteriormente.

וזהו ענין המאמר בזוה"ק [בזוהר הקדוש] כד אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] לתתא אסתלק יקרא דקב"ה [דקודשא בריך הוא] בכולהו עלמין דהיינו ע"י דאתכפיא סט"א [סטרא אחרא] שהועבר הצמצום וההסתרה דשמים וארץ הגשמיים ע"י אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] בכולהו עלמין

Y este es el sentido de lo dicho en el santo Zohar: "Cuando se somete abajo a la sitra ajra (el otro lado), la gloria del Santo, bendito sea, se eleva en todos los mundos". Es decir, al someterse la sitra ajra, se elimina la contracción y el ocultamiento de los cielos y la tierra físicos; mediante esto, "la gloria del Santo, bendito sea, se eleva en todos los mundos":

דהיינו שגם למעלה מת גלים האורות ובוקעים דרך הכלים כנ"ל ואסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] בכולהו עלמין הם עלמין סתימין ועלמין דאתגלין

es decir, también arriba las luces se revelan y atraviesan las vasijas, como se mencionó anteriormente. Y "la gloria del Santo, bendito sea, se eleva en todos los mundos": estos son los mundos ocultos y los mundos revelados.

וזהו המכוון בתורה ומצות שגורמים ע"י השראת אור א"ס דהיינו כנ"ל דכד אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] בסור מרע ועשה טוב

Y este es el propósito de la Torá y las mitzvot: que por medio de ellas se produzca la morada de la Luz Infinita (Or Ein Sof). Es decir, como se mencionó anteriormente, cuando se somete a la sitra ajra mediante "apártate del mal y haz el bien",

אזי באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא שיהיה למעלה העברת כל ההעלמות המעלימים את גילוי אור וחיות כו'

entonces, mediante un despertar desde abajo [se produce] un despertar desde arriba, de modo que arriba se eliminan todos los ocultamientos que ocultan la revelación de la luz y la fuerza vital, etc.,

עד שגם צמצום הכלים המגבילים את האורות ומסתירים אותו יועבר ג"כ שיהיו האורות בוקעים ומתגלים למטה כנ"ל (ועמ"ש בפי חקת ע"פ ע"כ יאמרו המושלים באו חשבון כו').

hasta que también se elimine la contracción de las vasijas, que limitan las luces y las ocultan, de modo que las luces atraviesen las vasijas y se revelen abajo, como se mencionó anteriormente. (Y véase lo escrito en Parshat Jukat, sobre el versículo "Por eso dicen los gobernantes: 'Vengan a Jeshbón'", etc.)

ועתה יובן ג"כ שרש ענין קיום המצות בארץ ישראל דוקא וכמ"ש לעשות בארץ כו'. כי

Ahora también se comprenderá la raíz del asunto de cumplir las mitzvot específicamente en la Tierra de Israel, como está escrito: “para hacer en la tierra”, etc. Porque

הנה כתיב בה בא"י [בארץ ישראל] ארץ אשר היא זבת חלב ודבש. פי' לשון זבת הוא לשון מפעיל שעושה להיות זב חלב ודבש.

está escrito acerca de ella, de la Tierra de Israel: “una tierra que fluye leche y miel”. La explicación es que el término zavot (“fluye”) es causativo: hace que fluyan la leche y la miel.

20 והענין הוא כי חלב ודבש הם בחי' כללות השתלשלות ע"ס [עשר ספירות] שהם בחי' מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם

ב"ן] שהם חסדים וגבורות חלב הוא בחי' חסדים ודבש הוא בחי' גבורות

La explicación es la siguiente: la leche y la miel representan el nivel de la cadena descendente de las Diez Sefirot en su conjunto, que corresponde a los Nombres Ma y Ban, es decir, a los jasadim (bondades) y las guevurot (severidades): la leche corresponde a los jasadim y la miel, a las guevurot.

כי דבש נק' דין דגדלות כנודע שלכך נאמר כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו כו'.

Pues la miel es llamada “el juicio de la madurez” (din degadlut), como es sabido; por eso se dice: “No ofrecerán como ofrenda ígnea para D'os nada fermentado ni miel”, etc.

ושניהם הן בחי' מוחין דגדלות חלב הוא בחי' מוחין דגדלות דחסדים וכמשל חלב האם שמגדל את הולד וממשיך בו שכל כו'.

Y ambas representan el intelecto maduro (mojin degadlut): la leche corresponde al intelecto maduro de los jasadim, como en la analogía de la leche materna, que hace crecer al niño y le transmite intelecto, etc.

וכך למעלה הוא בבחינת בינה שמגדלת אברים דז"א ע"י השפעת השכל והוא הנק' בחינת חלב דאימא. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] עשה להדדים במקום בינה כו'.

Del mismo modo, arriba esto corresponde a Biná (entendimiento), que hace crecer los miembros de Zeir Anpín (los atributos emocionales) al impartirles intelecto; a esto se lo llama el nivel de la leche de Ima. Como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “Hizo para ella los pechos en el lugar del entendimiento (biná)”, etc.

ובע"ח [ובעץ חיים] (שער הכללים ספ"ג [סוף פרק ג']) **מבואר ג"כ בענין אלד"ד** [אלדד] **ומיד"ד** [ומידד] **שהם שני דדים**
דאימא שמהם יוצא החלב לז"א לגדלו כו' (ועמ"ש בפ' ויחי ע"פ חכלילי כו' ולבן שנים מחלב).

Y en Etz Chaim (Sha'ar HaKelalim, final del capítulo 3) también se explica, a propósito de Eldad y Meidad, que son los dos pechos (dadim) de Ima, de los cuales sale la leche hacia Zeir Anpín para hacerlo crecer, etc. (Véase también lo escrito en la parashá de Vayejí sobre el versículo "Los ojos, encendidos", etc., "y los dientes, blancos por la leche".)

ודבש הוא בחי' מוחין דגדלות דגבורות שהרי נק' דין דגדלות והיינו שהם בחינת גילוי האורות היפך
בחי' הצמצום של הכלים כו'

Y la miel corresponde al intelecto maduro de las guevurot, pues es llamada "el juicio de la madurez". Es decir, representa la revelación de las luces, lo opuesto a la contracción de las vasijas, etc.

(וע' פע"ח [פרי עץ חיים] שער כוונת השופר ספ"א [סוף פרק א'] בענין דבש ועמ"ש בפ' תבא ע"פ היום הזה ה' אלקיך מצוך וכו').

(Véase Pri Etz Chaim, Sha'ar Kavanas HaShofar, final del capítulo 1, a propósito de la miel; y véase también lo escrito en la parashá de Ki Tavó sobre el versículo "Este día, Havaia, tu D'os, te ordena", etc.)

וזהו ענין זבת חלב ודבש שהם מוחין דגדלות שהוא היפך ההעלם והצמצום שהוא בחי' מוחין דקטנות
כו'

Este es, entonces, el sentido de "que mana leche y miel": ambas representan el intelecto maduro, opuesto al ocultamiento y la contracción, que corresponden al intelecto inmaduro (mojin dekatnut), etc.

ומזה נמשך גם בגשמיות שיהיה החלב נוטף מן העזים ומן התאנים כו'. והוא מחמת סיבת בקיעת
האורות את הכלים למעלה כנ"ל.

Y de esto se deriva también en el plano físico que la leche gotee de las cabras y [la miel] de los higos, etc. Esto se debe a que, arriba, las luces irrumpen a través de las vasijas, como se mencionó antes.

וזהו כללות ענין מצות דכניסת א"י [ארץ ישראל] לקיים שם התוהמ"צ [התורה והמצות] דכתיב לעשות בארץ כו'. ופ"י לעשות הוא לתקן כמו ועשתה את צפרניה ותרגמו ותתקן כו'.

Y este es, en términos generales, el propósito de la mitzvá de entrar en la Tierra de Israel: cumplir allí la Torá y las mitzvot, como está escrito: "hacer en la tierra", etc. Y el significado de "hacer" es rectificar (letaken), como en "y ella hará sus uñas", cuyo Targum es "y rectificará", etc.

והיינו לתקן בארץ שיהיה בחי' ארץ זבת חלב כו' שיבקעו האורות את הכלים ויתגלו למטה ע"י קיום התורה ומצות שיקיימו בא"י [בארץ ישראל] דבאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא כנ"ל:

Es decir, rectificar la tierra para que tenga el nivel de "una tierra que mana leche", etc.: que las luces irruman a través de las vasijas y se revelen abajo mediante el cumplimiento de la Torá y las mitzvot que cumplirán en la Tierra de Israel; pues mediante un despertar desde abajo [hay] un despertar desde arriba, como se mencionó antes.

21 ד ואחר כל הנ"ל יובן ג"כ ענין המעשה דמרגלים שלא רצו ליכנס לא"י [לארץ ישראל] מפני ששרשם הוא מבחי' לאה עולם המחשבה כו'

4. Después de todo lo expuesto, también se entenderá el episodio de los espías: no quisieron entrar en la Tierra de Israel porque su raíz se encuentra en el nivel de Leah, el Mundo del Pensamiento, etc.

(כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער הארת המוחין פ"א) וטענו למה צריכים לירד בבחי' עולם הדבור שהוא בחי' מל' דאצילות סוף כל דרגין כו'

(como está escrito en Etz Chaim, Sha'ar Hearas HaMochin, capítulo 1). Y argumentaron: ¿Por qué [hemos de] descender al nivel del Mundo del Habla, que es el nivel de Maljut (soberanía) del Mundo de Atzilut (Emanación), el final de todos los niveles, etc.,

בכדי לקיים שם התורה ומצות בדבור ובמעשה שע"י יהיה בחי' גילוי אור א"ס שיבקעו האורות כו' para cumplir allí la Torá y las mitzvot mediante el habla y la acción, de modo que por medio de ello se revele la Luz Infinita (Or Ein Sof), y las luces irruman, etc.?

הלא זה אפשר לקיים גם ע"י התורה ומצות ברוחניות ולא בעשייה גשמיות דהיינו כי גם בעולם המחשבה יש כל פרטים הנמצאים בדבור ובמעשה מאחר שהדבור נמשך מן המחשבה.

¿Acaso esto no puede lograrse también mediante la Torá y las mitzvot en lo espiritual, y no por medio de la acción física? Es decir, también en el Mundo del Pensamiento se encuentran todos los detalles que hay en el habla y en la acción, puesto que el habla deriva del pensamiento.

22 וא"כ כל מצוה ומצוה שמקיים בדבור או במעשה גשמיות יכול הוא לקיימה ברוחניות בבחינת מחשבה. ועי"ז יהיה ג"כ למעלה בחי' גילוי אור א"ס כו'.

Si es así, cada mitzvá que uno cumple mediante la palabra o mediante una acción física puede cumplirla también en el plano espiritual, en el nivel del pensamiento; y por medio de esto también habrá arriba una revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof), etc.

וכדוגמא שאמרו באברהם קיים אברהם את כל התורה כולה עד שלא ניתנה וא"א לומר שקיים כל התורה בפועל ממש

Como en el ejemplo de lo que dijeron acerca de Avraham: "Avraham cumplió toda la Torá antes de que fuera entregada". Y es imposible decir que cumplió toda la Torá en la práctica concreta,

שהרי יש כמה מצות שלא היה אפשר לו לקיימם כלל. אלא שקיים אותם ברוחניות שהמשיך כל האורות עליונים הנמשכים ע"י המצות כו'.

pues hay varias mitzvot que le era imposible cumplir en absoluto. Más bien, las cumplió en el plano espiritual: hizo descender todas las luces superiores que descienden por medio de las mitzvot, etc.

23 וכמו כן היו סבורים המרגלים שיקיימו המצות ברוחניות דהיינו בבחינת עולם המחשבה כו' ועל כן לא רצו ליכנס לארץ ישראל.

Del mismo modo, los espías pensaban que cumplirían las mitzvot en la espiritualidad, es decir, en el nivel del Mundo del Pensamiento, etc.; por eso no querían entrar en la Tierra de Israel.

אך באמת היו מוטעים שהעיקר הוא לעשותם בארץ דוקא וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כמה תפלות התפלל משה ליכנס לא"י [לארץ ישראל] ושאלו וכי לאכול מפירותיה היה צריך אלא לקיים את המצות התלויים בה

Pero en verdad estaban equivocados, pues lo principal es cumplirlas precisamente en la Tierra, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "¿Cuántas plegarias ofreció Moshé para entrar en la Tierra de Israel!". Y preguntaron: "¿Acaso necesitaba comer de sus frutos? Más bien, [era] para cumplir las mitzvot que dependen de ella".

והיינו שצריך להמשיך את האורות העליונים שיבקעו את הכלים כו' שאי אפשר לגרום המשכה זו אם לא ע"י מעשה דוקא ולא במחשבה כו'.

Esto significa que es preciso hacer descender las luces superiores para que atraviesen las vasijas, etc.; y es imposible causar este descenso si no es precisamente mediante la acción, y no mediante el pensamiento, etc.

24 והטעם הוא משום דסוף מעשה עלה במחשבה תחלה וכמאמר נעוץ תחלתן בסופן וכו' שכל דבר שהוא גבוה ומרומם יותר בעצם יתלבש דוקא בדבר היותר נמוך. וכענין מאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] די לחכימא ברמיזא כו'.

La razón es que “lo último en la acción fue primero en el pensamiento”, como dice el dicho: “Su comienzo está insertado en su final”, etc.: todo lo que es más elevado y excelso por esencia se reviste precisamente en lo más bajo. Esto se asemeja a lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “Para un sabio, basta una insinuación”, etc.

דהיינו כשיש שכל עמוק מאד אשר א"א להסבירו לזולתו ע"י אותיות הדבור מגודל עמקותו אשר לא יכילו אותו אותיות הדבור ולא יהיה יכול להוגבל בהן עכ"ז [עם כל זה] יוכל להבינהו לזולתו ע"י רמז בתנועה גשמיות כו'.

Es decir, cuando existe una idea muy profunda que no se puede explicar a otra persona mediante las letras del habla, debido a su gran profundidad, pues las letras del habla no pueden contenerla ni limitarla, aun así se puede hacer que otra persona la comprenda mediante una insinuación, con un gesto físico, etc.

25 ונמצא שיש יתרון לתנועה ורמיזה שהיא גשמיות יותר מאותיות הדבור שהם רוחניים בזה שדבר הגבוה יותר יתלבש בהם דוקא ולא בדבור כו'.

Resulta que el gesto y la señal, que son más físicos, tienen una ventaja sobre las letras del habla, que son espirituales: lo superior se reviste precisamente en ellos, y no en el habla, etc.

וכמו כן יובן למעלה שלהיות המשכה עליונה להיות גילוי בחינת מוחין דגדלות שיבקעו האורות את הכלים אי אפשר לעורר זה כ"א ע"י מעשה דוקא ולא ע"י בחינת המחשבה משום דנעוץ תחלתן בסופן כו'.

Del mismo modo, se comprenderá lo que sucede Arriba: para que se produzca una emanación superior y se revele el nivel del intelecto maduro (mojin de gadlut), de modo que las luces atraviesen las vasijas, esto solo puede despertarse mediante la acción, y no mediante el nivel del pensamiento, pues "su comienzo está insertado en su final", etc.

(ועיין במשנה פי"ב דיבמות דף ק"ד ע"ב כל דבר שהוא מעשה כו') וע"כ ביקש משה ליכנס לארץ דוקא (Véase también la Mishná, capítulo 12 de Yevamot, página 104b: "Todo aquello que es una acción", etc.) Por eso Moshé pidió entrar precisamente en la Tierra.

(ועיין מ"ש בפי' ויצא ע"פ וללבן שתי בנות. ועמ"ש ע"פ ראשי המטות מענין יתרון בחי' המעשה דוקא משא"כ בבחי' מחשבה כו' ובד"ה מי מנה עפר יעקב כו' ועמ"ש ע"פ יביאו לבוש מלכות).

(Véase también lo escrito en Parshat Vayetze sobre el versículo "Y Laván tenía dos hijas"; y lo escrito sobre el versículo "Los jefes de las tribus", acerca de la ventaja del nivel de la acción en particular, a diferencia del nivel del pensamiento, etc.; y en el discurso que comienza "¿Quién ha contado el polvo de Yaakov?", etc.; y véase lo escrito sobre el versículo "Que traigan vestiduras reales").

וזהו שכתוב טובה הארץ מאד מאד. פי' ב' פעמים מאד הם כנגד עלמין סתימין דלא אתגלין

Y esto es lo que está escrito: "La Tierra es muy, muy buena". Es decir, las dos veces que aparece "muy" corresponden a los mundos ocultos que no se revelan,

שהם היכלות דאו"א [דאבא ואימא] ועלמין דאתגלין שהם היכלות דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] כו'. שבשני מיני עולמות הללו בוקעים ויורדים ומתגלים האורות עליונים למטה.

que son los palacios de Aba e Ima (Jojmá y Biná), y a los mundos revelados, que son los palacios de Zeir Anpín (los atributos emocionales) y Nukvá (lo femenino / Maljut), etc. En estos dos tipos de mundos, las luces superiores atraviesan, descienden y se revelan abajo.

26 ובכללות ענין גילוי ובקיעת האורות כנ"ל הוא ע"י המשכת בחינת הכתר עליון שהוא למעלה מגדר ההלבשה בכלים כו'.

En términos generales, la revelación y la irrupción de las luces mencionadas anteriormente se producen mediante la atracción del nivel de Kéter (la Corona) supremo, que está por encima de los límites de ser investido en vasijas, etc.

וזהו שכתוב אם חפץ בנו הוי' חפצה הוא בחינת פנימית הכתר שהוא בחינת הטעם והענג שיש ברצון כו'.

Y esto es lo que está escrito: "Si Havaia nos desea": el deseo (jafitzá) es el nivel de la dimensión interior (pnimiut) de Kéter, que es el nivel del sabor y el deleite que hay en la voluntad, etc.

ורצון הוא בחינת חיצוניות הכתר וכמ"ש בד"ה ואהיה אצלו אמון כו'. וכאן הוא אומר אם חפץ בנו הוי'

Y la voluntad (ratzón) es el nivel de la dimensión exterior (jitzoniut) de Kéter, como está escrito en el discurso que comienza "Y yo estaba junto a Él como una niña", etc. Y aquí dice: "Si Havaia nos desea":

דהיינו שיתגלה פנימיות הכתר שהוא למעלה מגדר ההלבשה בכלים שע"י יהיה ג"כ למטה בקיעת האורות כו'

es decir, que se revele la dimensión interior de Kéter, que está por encima de los límites de ser investida en vasijas, y que, por medio de esto, también abajo se produzca la irrupción de las luces, etc.

(וע' בזהר פ' שלח דק"ס סע"א [סוף עמוד א]) וכל זה הוא ע"י שטובה הארץ כו' משום דנעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן.

(Y véase el Zóhar, Parshas Sh'laj, página 160, final de la columna a). Y todo esto se produce mediante "la tierra es buena", etc., porque "su principio está enclavado en su final, y su final, en su principio".

ויוכן זה עוד עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בת"א [בתורה אור] פ' מקץ סד"ה רני ושמחי בת לא זו מחבבה עד שקראה בתי כו'

Esto se comprenderá mejor a la luz de lo escrito en Torah Ohr, Parshas Mikeitz, al final del discurso que comienza "Canta y alégrate, hija": "No dejó de apreciarla hasta que la llamó 'hija mía', etc.,

עד שקראה אמי כו' ולע"ל [ולעתיד לבוא] כתיב רני ושמחי בת שבחינת בת תתעלה ביתר שאת ולהיות אשת חיל עט"ב [עטרת בעלה] עכ"ל [עד כאן לשונו].

hasta que la llamó 'madre mía', etc. Y acerca del tiempo por venir está escrito: 'Canta y alégrate, hija', pues el nivel de 'hija' será elevado con una grandeza aún mayor y se convertirá en 'una mujer virtuosa, corona de su marido'', fin de la cita.

27 והנה בחינת בת זהו ענין ירושלים של מטה ובחינת אמי זהו ענין ירושלים של מעלה והיא בחינת עולם המחשבה בחינת ה' גדולה לאה אם הבנים כו'

Ahora bien, el nivel de "hija" alude a la Jerusalén de abajo, y el nivel de "mi madre" alude a la Jerusalén de arriba, que es el Mundo del Pensamiento: el nivel de la hei grande, Leá, "la madre de los hijos", etc.

והם רצו להמשיך הכל ע"י ירושמ"ע [ירושלים של מעלה] לבד אך באמת א"א להגיע לזה כ"א ע"י ירושמ"ט [ירושלים של מטה]

Y ellos quisieron atraerlo todo únicamente por medio de la Jerusalén de arriba; pero, en verdad, es imposible alcanzar esto salvo por medio de la Jerusalén de abajo,

כי זה השער לה' והיא בחינת כעיר שחבורה לה יחדו כו' לבחינת ירושמ"ע [ירושלים של מעלה] ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושמ"ע [בירושלים של מעלה] עד שיכנס בירושמ"ט [בירושלים של מטה].

pues "esta es la puerta hacia Havaíá", y ella es el nivel de "como una ciudad unida", etc., con el nivel de la Jerusalén de arriba. Por eso nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: El Santo, bendito sea, juró que no entraría en la Jerusalén de arriba hasta entrar en la Jerusalén de abajo.

28 ועוד זאת שהרי נאמר כי הנני בא ושכנתי בתוכך דוקא בבחינת ירושמ"ט [ירושלים של מטה] כו' שבחינת בת תתעלה ביתר שאת כנזכר לעיל

Además, está dicho: "Pues he aquí que vengo y moraré en medio de ustedes": específicamente en el nivel de la Jerusalén de abajo, etc.; pues el nivel de la "hija" será elevado con una eminencia aún mayor, como se mencionó antes.

והיינו בבחינת קיום המצות במעשה גשמיות דוקא שנקרא בחינת עבד וע"ז דוקא נאמר הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד.

Es decir, en el nivel del cumplimiento de las mitzvot mediante actos físicos específicamente, que se denomina el nivel de un siervo; y específicamente de este se dice: "He aquí que Mi siervo prosperará; será exaltado y elevado, y estará muy en alto".

וזהו טובה הארץ מאד מאד כמו בחי' וגבה מאד. ועוד י"ל [יש לומר] כי הנה מבואר בשל"ה [בשני לוחות הברית] ר"פ ויחי בענין מ"ש ג"פ [גי פעמים] היכל ה' המה

Y esto es "La tierra es muy, muy buena", como el nivel de "y estará muy en alto". También puede explicarse lo siguiente: pues se explica en el Shelah, al comienzo de Parshat Vayeji, respecto de lo que está escrito tres veces: "El Santuario de D'os", "son estos"

(בירמיה ס"ז ד') וכן ארץ ארץ ארץ שמעי דבר ה' (שם סס"י [סוף סימן] כ"ב) נז' [נזכר] ג"פ [גי פעמים] ארץ.

(en Jeremías, capítulo 7, [versículo] 4), y asimismo: "Tierra, tierra, tierra, escucha la palabra de D'os" (allí, al final del capítulo 22), donde "tierra" aparece tres veces:

כי גם למעלה באצילות יש ג"כ ירושמ"ט [ירושלים של מטה] וירושמ"ע [ירושלים של מעלה] שהם ה' תתאה וה' עילאה. והבחי' הג' זהו ירושמ"ט [ירושלים של מטה] ממש שבעש"י [שבעשים] הגשמיות בעוה"ז.

pues también arriba, en el Mundo de Atzilut (Emanación), hay una Jerusalén de abajo y una Jerusalén de arriba, que corresponden a la hei inferior y la hei superior; y el tercer nivel es la Jerusalén de abajo propiamente dicha, en el Mundo físico de Asiá (Acción), en este mundo.

והיינו כי המצות הם בשלשה בחינות מחדומ"ע [מחשבה דיבור ומעשה] כמ"ש לקמן בד"ה ועתה יגדל נא ובד"ה וישלח יהושע כו' מרגלים חרש.

Es decir, las mitzvot corresponden a tres niveles: pensamiento, habla y acción, como está escrito más adelante, en el discurso que comienza "Y ahora, te ruego, que se engrandezca [el poder]", y en el discurso que comienza "Y Yehoshúa envió", etc., "espías, secretamente".

29 וזהו ענין ג' פעמים קדוש שממשיכים עי"ז מבחינת סכ"ע [סובב כל עלמין] לג' עולמות בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהן

Y este es el sentido de «santo» tres veces: por medio de esto atraemos desde el nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin) hacia los tres mundos: «Yo lo creé, lo formé y también lo hice», que son

בחינת מחשבה ודבור ומעשה שהן הן ג' בחי' היכל הנ"ל והן הן ג"כ ג' בחינות תורה ועבודה וגמ"ח [וגמילות חסדים] כמ"ש במ"א בד"ה כי ביום הזה יכפר.

los niveles de pensamiento, habla y acción; estos son los mismos tres niveles del Heijal mencionados antes, y también son los tres niveles de Torá, servicio Divino (avodá) y actos de bondad (gemilut jasadim), como está escrito en otro lugar, en el discurso que comienza: «Pues en este día expiará».

30 ועפ"י [ועל פי זה] י"ל [יש לומר] שדור המדבר שהם בחינת ומדברך נאווה רצו להמשיך בבחינת דבור ומחשבה שהם הם ירושמ"ט [ירושלים של מטה] וירושמ"ע [ירושלים של מעלה] שבעולם העליון היינו ה' תתאה והי' עילאה כנ"ל. אבל בבחינת זו הג' דארץ שלמטה לא רצו.

De acuerdo con esto, puede decirse que la generación del desierto (midbar), que corresponde al nivel de “y tu habla (midbarej) es hermosa”, quería atraer hacia abajo en el nivel del habla y del pensamiento, que son Jerusalén de abajo y Jerusalén de arriba dentro del mundo superior, es decir, la hei inferior y la hei superior, como se mencionó antes. Pero no querían este tercer nivel, el de la tierra de abajo.

31 והיינו דקסברו שיוכלו להמשיך ע"י ירושמ"ט [ירושלים של מטה] וירושמ"ע [ירושלים של מעלה] שבעולם העליון והיינו ע"י דבור ומחשבה לבד כנ"ל.

Es decir, sostenían que podrían atraer la influencia mediante la Jerusalén de abajo y la Jerusalén de arriba del mundo superior; esto es, únicamente mediante el habla y el pensamiento, como se mencionó antes.

אכן באמת עיקר כל ההמשכות הוא ע"י עשיה דוקא ועמ"ש מזה בד"ה מי מנה עפר יעקב בפ"י אף עשיתיו.

Pero, en verdad, lo principal de todas las influencias que se atraen se produce específicamente mediante la acción (Asiá). Véase también lo escrito sobre esto en el discurso que comienza “¿Quién ha contado el polvo de Yaakov?”, en la explicación de “Yo también lo hice”.

ושם נתבאר דאף מרבה בחינה רביעית שלמעלה מכל הג' בחינות דבראתיו יצרתיו עשיתיו שבחינה זו נמשך ומתגלה ע"י העשיה דוקא. ויש לומר ג"כ שזהו ענין התגלות קדש העליון שלמעלה מבחינת ג"פ [ג' פעמים] קדוש בוי"ו.

Allí se explica que la palabra “también” (af) incluye un cuarto nivel, que está por encima de los tres niveles de “lo creé, lo formé, lo hice”; este nivel es atraído y revelado específicamente mediante la acción. También puede decirse que este es el asunto de la revelación del Kódesh supremo, que está por encima del nivel de las tres veces Kadosh, con una vav.

ועמ"ש סד"ה שיניך כעדר הרחלים ואפ"ל [ואפשר לומר] ששלשה בחינות היכל הנ"ל זהו ג"כ ג' המדריגות דלא זו מחבבה עד שקראה בתי ואחותי ואמי וכו':

Véase también lo escrito al final del discurso que comienza “Tus dientes son como un rebaño de ovejas”. Y puede decirse que los tres niveles de Heijal mencionados antes son también los tres grados de “No dejó de amarla hasta que la llamó ‘hija mía’, ‘hermana mía’ y ‘madre mía’”, etc.

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y [likuteitorah.com](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/); no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com) con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: [likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/](https://www.likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/)

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com)

De [likuteitorah.com/es/likutei-torah/shelach/2/](https://www.likuteitorah.com/es/likutei-torah/shelach/2/)

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak